

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIII

"Gazeta" este în fă-care și.
Abonamente pentru Anștu-Ungureș:
Pe unș anș 12 fl., pe șase luni
6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unș anș 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la tôte oficiile
poștale din intru și din afară
și la dă. colectorș.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiunea, piațamare
Nr. 22, etajulu I.: pe unș anș
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dășulă în
casă: Pe unș anș 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unș esemplă 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atățt abonamentele câtș și
inserțiunile suntș a se plă:
tinaște.

Brașov, 14 Noemvre v. 1890.

Interesul și marea îngrijire, ce-o manifestă de cât-va timp pressa germană față cu Sașii ardeleni, luându-i în apărare contra tendințelor de maghiarizare, sunt cea mai eclatantă dovadă, că iluziile față cu „Sachsentag“-ul săsesc delă Sibiiu s'au perdată cu desăvârșire.

Mai virtosă atentatul proiectat prin legea „Kișdedov“-urilor a pusă în mișcare forțe serioșă atât pressa germană din streinătate, care arată deosebită îngrijire față cu sörtea Sașilor delă noi, câtș și insa-și pressa națională săsescă, care de câtva timp de asemenea scrie forțe energic în contra „Kișdedov“-urilor.

Acum — dice „Kreuzzeitung“ într'unul din numerii sei trecuți — șovinștilor din Pesta nu le mai este de ajunsă a impune de ce ore de instrucțiune în limba maghiară fiă-cărei școle germane, române, sêrbesci și rutene din jumătatea ostică a imperiului; nu le e destulă, că prin introducerea „limbei oficiale“ maghiare au despoiată de ce milioane Nemaghiari de orice activitate pe terenul vieții publice și administrative a statului, ci cu puterea brutală se viră în cea mai internă vieță familiară și pe copiii de patru ani îi reclamă pentru „cultura“ unei rase maghiare, pentru ca acești micuți în asilele de copii maghiare se învețe a se ruga lui Dumneșu în limba maghiară.

Făță cu acestă atentat maghiar, continuă susă șișă foia berlinesă, Sașii din Ardeal și comunele șvăbesci din Ungaria de sud voră trebui în puține luni să înființeze sute de asile de copii germane spre a-și feri mititeii lor

de maghiarizare cu sila, der spre scopul acesta se receră însemnate jertfe materială și puteri didactice suficiente, care — pe lângă multele jertfe, pe care fanatismul maghiar le impune germanismului de acolo — abia se voră pută câștiga atât de iute spre a pută respinge cu succesă apropiatul atac.

În marea sa îngrijire, foia berlineză apelază la sentimentul de solidaritate ală întregului popor german, propunându să se constituie unș comitet de ajutorare, care prin colecte de bani să sară în ajutorul „fraților lor de unș sânge“, sprijinindu într'înființarea de asiluri de copii germane.

Nu mai puțină îngrijire manifestă față cu Sașii și alte foi germane din Berlin, er câtș pentru „Sieb. d. Tagblatt“, organul de frunte ală Sașilor, amă arățat cum se exprimă el în această privință.

Ar fi unș păcat neertat, dice acestă organ național săsesc, decât nu ne-amă sili a respinge atentatul asupra unuia din cele mai sante drepturi familiare cu tôte mijlocele ce ni-le dă legea.

Tôte șcestea dovedesc de o parte, că numai de frățietate și de înțelegere între Sași și între guvernă nu pôte fi vorba; der mai dovedesc de altă parte și marele pericol, ce-lă învôlvă în sine fatalul proiect ală „Kișdedov“-urilor pentru naționalități în ceea ce privesce tendința de maghiarizare.

Acum, decât și Sașii, cari suntă mai bine pregătiți într'a pută paraliza pericolul prin înființarea de asiluri proprie, se temă atât de mult de neastele urmări ale menționatului proiect de lege, cu câtș mai virtosă nu trebuie să

ne tememă noi? Cu câtș mai virtosă nu ni-se cuvine nouă, ca în întruniri anume convocate spre acestă scop să protestămă cu tôte puterea cuvântului contra noiei încercări de a crea Ieniceri din copiii noștri?

După ce sinodelor parochiale scimă, că li-s'a interdișă a-și ridica glasul în acestă cestiune vitală pentru ele, repetămă a cere, ca s'o facă acestă părinții copiilor noștri ca cetățeni, întruniți în adunări anume convocate spre acestă scop.

Bine ai venit!

D-lă Dr. Aurel Muresianu, directorul foiei noștre, liberându-se ieri din închisorile unguresci din Clușu, va sosi la Brașov mâne, Joi în 15 (27) c., după prânș cu trenul accelerat delă 2 ore.

Dintre diferitele scrisori și telegrame, ce i-se adresază d-sale din acestă incidentă, publicămă următoarele:

Deva, 26 Noemvre.

Redată libertății, Te salutămă cu iubire și încredere, dorindu-ți vieță lungă și fericită; perseveranță în grăua luptă pentru șanta noastră cauză!

Amicii din Deva și jură.

Galați, 26 Noemvre.

Salutămă cu bucuria reîntörcearea în șinul națiunei. Înainte cu curagiul și devotamentul probat!

Pitișu, Bunea, Constantinescu, Turbure, Radu, Ghimbășenu, Pop, (nedescifrabilă), Arion, Boghici, Mihalescu, Arbore, Gușu, Burghilea, Valeri, (nedescifrabilă), Munteanu, Kicomban, Coltoșeanu, Dobreașu, Nebuneli, Frigător, Florian, Frigător, (nedescifrabilă), Olteanu, Cristescu, Gane, Manole, Cupșa, Pucărea, Scurtu.

Anvers, 25 Noemvre 1890.

Stimate D-le Director ală „Gazetei Transilvaniei!

Pêtrunși de sentimentul de datoriă, ce tinerimea română trebuie să aibă față de bărbații devotați cauzei naționale a nemului ei, venimă și noi a Vă întimpina cu unș sincer: *Bine ați venit din închisorile unguresci!*

Nu o mai repetămă, căci tôte lumea șcie pentru ce ați fostă condamnată D-Vôștră și pentru ce și de cine au fostă condamnați d-nii Albini, Pop și Macaveiu, cari au intrat de curând în temnițele unguresci.

Cei ce voescă să înăbușă așă vocea acelora, prin cari nemul nostru greu încercată dă expresiune durerilor jignirilor, și nemulțumirilor, cari îlă coplășescă totș mai mult în patria lui străvechiă, să nu îndrășnescă a crede, că generațiunile viitoare ale poporului român — a căruia individualitate națională țintescă ei s'o omore prin legea „Kișdedov“-urilor — să nu îndrășnescă a crede, dicemă, că generațiunile viitoare ale acestui popor nu voră da Români totș așa de bravi, ca și cei, cari luptă așă cu atăta abnegațiune pentru apărarea șintelor drepturi și libertăți ale poporului nostru.

Din contră să fiă șiguri, că tinerii români, cari se ridică acum și cari se voră ridica în viitor, fiă din școlele române, fiă din cele ștreine, voră mări și voră întări mai puternic edificiul șinșței naționale și-lă voră pune în pozițiunea, de a nu-lă pută distruge, — nu nisce mică neputincioși, der — nimeni, nimeni în lume!

În convingerea desăvârșită, că

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(2c)

Valurile Tineretii.

Romană de Ivan Turgheniev.

XXXVIII

O, cât de adencă și pătrunșă de bucuria, suspină Sanin când se vedă singur în odaia lui. Maria Nicolaevna avea dreptate — elă avea lipsă de odihnă, trebuia să-și scuture ostenele pricinuite prin nouele cunoștințe și explicații ce-i cuprindeau capul și sufletul, trebuia să scuture impresiunile neplăcute ce-au venită asupra lui prin atingerea cu acestă femeia, care înaintea lui e așa de străină! Și când se voră șfiriș tôte? Înă n'a trecută decât o și de când șcie, că Gemma îlă iubescă, de când li este mire. Der acestă e rumperea credinții! În gândurile lui își ceră odată iertare delă porumbița lui curată și nevinovată — deși înă n'a greșit nimic; de-o miă de ori încărca cruciulița, ce-o primi delă ea, cu ferbinți șerutări. Elă n'avea nici cea mai mică șperanță, că va școte-o încurândă la șfiriș bun, și că va ajunge țința, pentru care a venită în Wiesbaden. Elă ar fi vrută din tôte inima să fugă înderătă la iubita lui în Frankfurt, la casa atățt de scumpă pentru elă, de care era legată așa de tare... Ah, la

picioarele Gemmei... Der ce era de făcută? Trebuia să golescă și acestă pahar; trebuie să se îmbrace, să mănânce — și de-acolo la teatru... Oh, baremi de-ar șcăpa mâne de ea mai de timpuriu.

Înă o împrejurare îi neliniștea inima lui Sanin: elă se gândia la Gemma cu iubire, cu gingășia și cu entusiasm, la vieță ce-o va petrece ea, la fericirea ce-lă așteptă în viitor — în timp ce acestă grozavă femeia, dômna Polosov, se mișca necontentă înaintea lui, se punea înaintea ochilor săi și nu era chipă a se despărți de figura ei, nu putea să nu guste miresmele dulci și îmbătătoare, ce exhalau din hainele ei. Acastă femeia de bună sēmă îlă va nebuni și cu totș prețul se șimesce, să-lă prindă în lațul ei... De ce? Ce vrea ea? Șeu este numai caprițiuul unei femei resfățate, avute — și doră fără de caracter? Și bărbatul ei? Ce ființă este el? În ce relații stă cu ea? Da ce se rostogolescă în gândirea lui întrebările acestea, când n'are nimic comună cu domnul Polosov și cu nevastă-sa. De ce nu se pôte elă lipsi de chipul acesteia, nici atunci când elă cu totș sufletul se 'ntörce cătră o ființă, care e așa de strălucitoare, așa de luminosă ca șorele, ce dă vieță și căldură. Cum s'au furișată trășurile acesteia

femei printre trășurile aprôpe dumneșecă ale Gemmei? Ba aceste trășuri, care pe lângă aceea, că s'au ștecorat, printre frumoșele sale amintiri aveau unș suris atrăgător. Acești ochi surii și coșeți, aceste gropițe în bărbia, aceste bucle șerpuitoare, — ele să-lă înlășnescă cu atăta putere, că nu mai pôte să se elibereze de ele?

Nebuniă! Nebuniă! Mâne tôte acestea se voră șfiriș fără de urmă... Der ore o să-lă lase mâne?

Da... Aceste gânduri îlă preocupă, er când vremea s'apropia de trei, își îmbracă fracul și făcă o scurtă plimbare prin parc, apoi plecă spre Polosov.

În sala de primire se întelni cu șecretarul ambasadei germane; — cu unș bărbat înalt, forțe înalt, ală cărui păr blond ș deschis, din dërăt era pieptănat în creșă — și, o, ce șurprindere! cu cine încă? Cu d-lă ofițer Dönhoff, cu care s'a duelată înainte cu câte-va zile. Tocmai aici nu voia să se întâlneșă cu elă, deși se intrista fără de voia lui, îlă salută respectuos.

„D-vôștră vă cunoșceți?“ întrebă Maria Nicolaevna a cărei atențiune fú atrasă prin zăpăcela lui Sanin.

„Da... am avută deja norocirea“, răspunde Dönhoff plecându-se în față Mariei Nicolaevna, adaugândă încet și c'unș suris: „Totă același... Patriotulă d-tale... Rusu...“

„Nu se pôte“ strigă ea, amenințându-lă cu degetul, primindu-i afectuos salutarea lui, ca și pe cea a naltului șecretar, care — pe cum se pută observa — era amoresat în ea până la nebuniă, fiind-că ori și de câte-ori o privia totdeuna își cășca gura. Dönhoff se depărță la momentă închinându-se ca prietină de casă, care șcie și din o jumătate de vorbă, ce i-se cere. Șecretarului i-ar fi plăcută să mai rămână, der Maria Nicolaevna îlă petrecă afară fără de nici o ceremonie și pe elă.

„Du-te la crășia d-tale“ îi dișe ea (pe atunci petrecea în Wiesbaden prințesa de Monaco) — „la ce-ai ședé în jurul unei femei plebee... în jurul meu?“

„Mă rogă, dômna“ dișe nefericitul șecretar, „câte prințese suntă pe lume...“

Intr'aceea Maria Nicolaevna era nemilôsă, și șecretarul trebuia să se depărteze...

În dișă acestă Maria Nicolaevna se îmbracă forțe — „avantagios“ cum le plăcea bunicelor noștre se dișă. Ea

fiu nemeului românesc sunt gata să jertfescă totul pentru apărarea și asigurarea vieții lor naționale, Vă rugăm, D-le Director, să primiți expresiunea stimei și devotamentului nostru.

Studentii români dela Academia din Anvers :

I. Popa, M. Mizica, D. M. Bragadiru, C. Bobeșiu, S. M. Trandafrescu, A. D. Damianoff, A. Artonovici, G. N. Gologan, Moroiu George, Grigore A. Eremia.

București, 26 Noembrie.

Bine ai sosit, cu Dumnezeu înaintea!

Didina, Marius.

DIN AFARĂ.

Successiunea la tronul Țărilor de Jos.

Se telegrafiază din Luxemburg cu data de 24 Noembrie, că o proclamațiune semnata de toți miniștrii, anunță țerei morțea regelui, marele duce Wilhelm, lăsându țera într-o profundă tristețe, însă liberă, independentă și fericită.

Cu morțea regelui se stinge linia masculină de Orangia și coroa mare — duală trece asupra ducelui Adolf de Nassau.

Proclamația laudă calitățile eminente ale ducelui, care moștenesc pe lângă coroană în același timp și iubirea, fidelitatea și devotamentul poporului, sentimente, ce poporul a dovedit totdeauna față de ducele domnitor.

În Olanda moștenesc tronul lui Wilhelm III, fiica sa Wilhelmina, funcționând, până la majoritatea acesteia, regina văduvă Ema, ca regentă, împreună cu un consiliu al regentei, constând din 4 membrii, anume: liberalul Roël, conservatorul Goldstein, ultramontanul Schimelpening și catolicul Van Bienen.

Alegerile în Italia.

Se telegrafiază din Roma cu data 24 Noembrie, că rezultatul definitiv al alegerilor de deputați încă nu este cunoscut, se prevede însă, că guvernul va avea mare majoritate. Până în acest moment, din cele 508 alegeri, sunt cunoscute 230, dintre care cam 170 sunt partizanii ai guvernului. De notat este alegerea în 3 locuri a d-lui Crispi și înfrângerile, ce au suferit radicalii în Milano și Rovigo. Pe de altă parte însă au reușit capii iridentei Bovio și Imbriani, apoi Cavallotti și Costa. În Roma de asemenea s'au prevădit, că va reuși opoziționalul Barzilai. Din sudul țerei rezultatul încă

nu este cunoscut, se dăce însă, că opoziția nu ar fi obținut rezultate îmbucurătoare.

Adunare în favorul nihilistilor.

La 23 Noembrie, fostul profesor de filosofie Dubellay, a conchemat o întrunire în Paris în favorul nihilistilor. Acestă întrunire s'a arangată în urma omorării generalului rusesc Selivestoff, anunțată fiind prin următorul apel :

„Cetățeni, ospitalitatea franceză a fost din nou vătămata. Rușii sunt erași amenințați. Ora este decisivă; este vorba de a se da o decizie în cel mai apropiat timp nu va fi necesară o revoluțiune.“

Padlewski, presupusul asasin al generalului Selivestoff a fost unanim aclamat ca președinte de onoare, președinte efectiv nu s'a ales. Profesorul Dubellay atacă violent guvernul republican, care nu se teme a se face poliștutul Autocratului rus. La reforme, dăce el, nu vom pute ajunge cu buletine de vot, ci numai prin revoluțiune. În urmă s'a votat o rezoluțiune, care amenință cu revoluția, decât nu vor fi introduse neîntârziată reforme.

SCRILE ȚELEI.

Versarea de sânge din Feldru. În privința infrișatului măcel dela Feldru încă n'am primit nici până astăzi un raport amănunțit autentic. „Kolozsvár“ comunică în privința acesta, că în 18 l. c. s'a trimis la fața locului o comisiune din partea tribunalului r. din Bistrița, constatătoare din procurorul Lany, judele Schmidt, notarul Csáklány și medicii Angyalosy și Békésy. A doua zi s'a făcutu secționarea celor 7 morți, după care a urmat îngroparea. Medicii au constatat, că dintre 15 răniți, 3 sunt în pericol de morțe. Gendarmii au descărcat 39 de gloanțe. Poporul de prezent e liniștit, dăce vorbese, că abia așteptă să se depărteze gendarmii, ca apoi să omore pe primarul și pe notarul. Protopretorele Hunyady, într'un raport către vicecomitele, cere pentru susținerea ordinii o companie de miliție. — Acestă este soirea, ce o comunică „Kolozsvár“. De altă parte un corespondent al nostru din părțile Bistriței ne scrie, că după câtă a audiat, dintre răniții dela Feldru ar fi murit deja mai mult inși. Imormentarea s'a făcutu între baionete. „Totu ținutul acesta — dăce corespondentul nostru, e înfiorat de cele întâmplare dela Feldru și așteptă cu viu interes să

vedă, ce se va alege din acestu lucru atât de îngrozitor pentru viața noastră bisericească.“

Pentru a satisface de-o parte dreptei curioșități a publicului românesc, ă de altă parte a se orienta în privința atitudinii, ce ar fi a se lua față de acelea faime și acuse ale gazetelor ungurești, credem, că ar fi necesitate de a se da informațiunile așteptate în mod cât se poate mai fidel și mai detaliat.

***

Numiri. Afămă cu plăcere, că d-l Dr. George I. Ciurcu este numit cu ziua de 1 Noembrie șefu de clinică oftalmologică la facultatea de medicină din București. — De asemenea d-l Aureliu A. Suciu e numit cu ziua de 1 Noembrie profesor la catedra de partea științifică dela gimnasiul realu din Turnu-Măgurele.

Felicitățile noastre!

***

D-l Dr. Flechtenmacher, medicul spitalului civil din Brașov, a plecat în 22 o. la Berlin spre a studia remediul vindecării de tuberculoză al d-rului Koch. Pe când lumea se îmbulzește totu mai tare la Berlin, pentru de a se vindeca de tuberculoză, pe atunci de acolo se anunță, că e cestiune de interesu sanitaru a fi puțin mai cu rezervă față de tratamentul lui Koch, pentru că studiile și experimentările nu au ajuns încă la stadiul, de a se pute aduce un verdict hotăritoru contra bacileloru tuberculose.

***

Certă în familie. Lucrătorii din Budapesta trimiseră o deputațiune la desvălirea statuei celorl spânzurați în Arad. „Népszava“, foia lucrătoriloru, a desaprobatu pasulu lor. Acum s'a ținutu o adunare de lucrătorii, cari au protestatu energicu în contra purtării numitei foi timbrându de rei patrioți pe conducătorii actuali ai partidei lucrătoriloru din Ungaria. Adunarea a fostu foarte turbulentă. Decă nu întrevinea poliția, desigur s'ar fi scărmenatu ca nisce patrioți.

***

Medicină periculoasă. Unu doctoru din B-Pesta, Stef. Aghy, suferia de morfismu. Ca să-și aline durerile de nervi folosia pe fii-care și doze mari de morfium. Dăce, fiindcă în timpul din urmă nici acesta nu-i ajuta, s'a hotărît să iee altă medicină, numită sulphonalu. Cum și din ce cauză, nu se scie, dosa a fostu prea mare; cum a luat-o, a adormit — pentru totu-deuna.

Unu tineru român, care posedă testimoniu de maturitate și pe lângă limba română, posedă limba germană, maghiară și încâtva și cea franceză, — se ofere ca institutoru în vre-o familie, sau ca supraveghiatoru la vre-o moșă. Pentru amănunte a se adresa la administrația foiei noastre.

Teatrul german în Brașov. Eri, Marti, s'a reprezentatu comedia în 3 acte „Die Maus“ (La Souris) de Pailleron. Ca totdeauna, așa și de astă-dată eroulu d-lui a fostu d-l Diefenbacher, sciindu a interpreta cu succesu greulu rol al lui „Max de Simiers.“ D-soarele O'Linch (Pepa) și Waldersee (Hermine) au jucat cu multu humor. De asemenea a reușit în rolulu „Marthei“ D-ra Müller. Publiculu a fostu destul de numeros. — Astăzi se va da comedia „Störenfried“.

In cestiunea matriculeloru.

O corespondență din Viena, către „National Zeitung“ — vorbindu de discuțiunile ivite în dieta ungară, cu privire la cestiunea matriculeloru, se exprimă astelu :

În cercurile liberale se privește cu bucuria la acestă schimbare a lucrurilor, care nu va rămâne tocmai fără efectu nici asupra mișcării clericale dincăce de Laitha. Nu credem, că ne vom înșela, decât vom admite, că în acestă cauză hotărârea ministrului Szapary și a colegulu său Csáky a fostu influențată de grele momente politice. Nu trebuie uitatu însă, că Coloman Tisza, care deși după cum s'a exprimatu singuru, s'a retrasu ca simplu soldatu în rândurile partidei liberale, totuși a rămasu cel mai cu influență conducătoru alu partidulu liberalu.

Tisza cu greu ar fi pututu vedea o repășire a guvernulu față de clerulu în acestă cestiune; partida liberală, care perhorească o concuare cu partida lui Apponyi, — care partidă nu a rămasu tocmai fără nici o tendință clericală, — ar fi ajunsu pute într'o mare încurcatură, decât nu s'ar fi pus de grabă însușeșul partidei liberale în capulu mișcării anticlericale.

Acestă împrejurare a făcutu și pe Episcopatu a fi îndărătnicu. În contele Szapary și Csáky recunoșce episcopatul nisce personalități, cari la Roma ar trebui să fii mai bine veduți, ca calvinulu Tisza. În ultimulu momentu s'a datu dela Gran, reședința primatulu Simor, semnalulu de retragere, liniștindu clerulu, celu atât de agitat,

purta unu vestimentu roșiatu de mătase la Fantages, în urechi cu micu diamante strălucitoare, aceste diamante însă nu întreceau strălucirea ochiloru săi; se părea bine dispus.

Îl aședă pe Sanin lângă sine, și începă să-i vorbescă de Parisu, unde voru merge peste câte-va zile; mai de parte că a uritu pe Nemți, că suntu hăbăuci când vrău să fii sfătoși și suntu afară de cale cuminți când se hăbăucesc. „Dreptu e“ continuă, „că d-ta te-ai duelat pentru o dama ăre-care, cu ofiterulu, care s'a depărțatu mai înainte?“

„De unde scie d-ta acestă?“ întrebă Sanin cu mirare.

„Pământulu e plinu cu echouri, Dimitri Pavlovici; dăce altcum scie că d-ta ai avut dreptate, de o mie de ori dreptate — aprobă asta, d-ta te-ai purtat cavaleresc. Spune-mi, acestă damă era mirăsa d-tale?“

Sanin se intristă puțin.

„Ei, dăce despre asta, nu voui vorbi mai mult“, dăce grăbindu-se Maria Nicolaevna. „Pentru d-ta e molestă acestă, ărtă-mă, nu voui vorbi mai mult despre asta!“ nu mă muștra.“

În momentulu acesta intra Polosov din odaia vecină c'unu diaru în mână.

„Ei, dăce e gata prânzulu?“

„Se va face în curându, dăce ă se

vești, ce am aflat în „Albina Nordică“... prințul Gromoby a murit“,

Maria Nicolaevna își ridică capulu.

„Ah, repauseze în pace!“, întorcându-se apoi către Sanin: „el în totu anul, în luna lui Februaru, la ziua onomastice mele, îmi împodobia odăile cu camelii. Dăce lucrulu, că a petrecutu întrăga ărnă în Petersburgu totu nu-i pute servi spre laudă. Te rog, de câți ani era? așa cred că de șapte-ăcei.“

„Da, diarul împărtășese ceremonialulu înmormântării. Curtea întregă era de față. ărtă prințul Kovijchin i-a făcutu cu ocazia asta și versulu.“

„Ah, și nu i-au succedat?“

„Să cetesc, poftesc? Prințul ilu numesce părintele consiliulu.“

„Nu, nu poftesc. Ce felu de părinte? Elu a fostu simplu Tatyana Jurjevna... Să mergem la prânzu. Dimitri Pavlovici, dămi brațulu.“

Prânzulu, ca și ări, s'a petrecutu minunat de bine. Maria Nicolaevna se pricepea destulu de bine la conversația... unu daru acesta, cu deosebire la femeile ruse. Ea nu prea alegea expresiunile. Sanin de câteva-ori trebui să ridă de vorbele ei cochete și ingenioase. Nu putea însă suferi nici decâtu fățaria,

frasele ei bombastice și minciunile ei... Elu le afla aceste pretutundinea. Ea istorisia anecdote felurite despre rudele și copilaria ei; se numia pe sine țerencă, întocmai ca Natalia Nariskin Kirilovna.* Sanin observă numai decât că acestă femeie e o multă mai espertă de câtu contimporanele sale.

Polosov adăncit în cugete mânca și bea, și abia din când în când arunca câte o scurtă privire asupra nevetei sale seu asupra lui Sanin.

„Ce istețu ești tu“ dăce Maria Nicolaevna întorcându-se spre el; „câtu de cu credință ai împlinit daraverile mele în Frankfurt. Pentru asta și-ai sêrta odată fruntea — dăce nu-ți prea sdrobesc capulu cu de-alu de astea.“

„Nu mi-lu sdrobesc“ răspuse Polosov, în timp ce tăia cu cuțitul de argintu o bucată de ananas**).

Maria Nicolaevna privi la el și bătău cu degetele pe măsă.

„Atfelu merge rămășagul nostru“, murmură femeia.

„Așa!“

„Bine. Vei perde.“

* Mama lui Petru cel Mare. Not. trad.
**) Plantă americană care dă frunte foarte gustose — Not. trad.

Polosov își întinse înainte grunzul.

„Ei, dăce ești sigură de astă-dată? Maria Nicolaevna, eu însă cred, că acum vei perde tu.“

„În ce stă rămășagul? Iertat este să scie?“ întrebă Sanin.

„Nu, acum e imposibil“, răspuse Maria Nicolaevna ridându.

Orologiulu sună opt. Servitorulu anunță, că birja e gata. Polosov își petrecu femeia câțiva pași, întorcându-se apoi numai decâtu pe scaunulu seu.

„Ai grijă! Nu uita epistola directorulu“, strigă Maria Nicolaevna din antecameră.

„Voiu scrie-o, nu te neliniști. Sunt omu punctuos.“ (Va urma.)

Despre femeile nerestabile.

Comunicat de Camilla B. . .

O scriitoare italiană foarte de spirită află, că femeile nerestabile au un caracter și spirită cu totul particular, o fisionomie și calificare cu totul individuală. Ele nu aparțin la categoria femeilor frumoșe, nici la a celor de mijloc și nici la a celor urite. Ele întrunesc anumite însușiri din ale șerpelui, pisicii și ale paserei răpitoare

și trebuie să admitem, că voru preferi, deși fără de bună voință, a nu mai face opoziția ordinațiunii ministrului de culte, evitându astfel a se duce în îndeplinire amenințarea cu introducerea cununii civile obligătoare și a registrului stărei civile, pe cari guvernul le-a pus în vederea clerului, pentru cazul când ar mai face opoziția.

Societatea „Școala Română“ din Suceava.

Societatea „Școala Română“ s'a înființată înainte cu șapte ani. În acești șapte ani societatea a câștigat încrederea publicului român și a devenit cea mai mare societate publică din Bucovina, având mai multe sute de membri și un capital disponibil de peste 12.000 fl.

Pe lângă toate acestea societatea nu se bucură de spriginul românesc, ce i-s'ar conveni în raport cu numărul românilor din Bucovina, și mai vădit îi lipsește spriginul din partea preoților români. „Nu voim să fim agresivi — se dice în cel mai nou raport al societății „Școala Română“, din care luăm aceste date, — der nici adevărul nu-lu putem ascunde, că în fi-are satul locuit de Români avem și câte un preot român crescut pe spesele fondului religios, fundat din acele daruri, cari le-au făcut strămoșii noștri spre înălțarea nemului nostru. Trăind deci odinioară din milă nu este ore datoriei lor sfântă de a face milă? Nu se cere dela dâșii altceva decât puțintică muncă la crearea și conducerea unei astfel de societăți, pe care o numim noi o filială a societății „Școala Română“. Succesul acestei munci ar fi, că „Școala Română“ ar dispune de 200 de filiale, ér nu ca până acum, de 9. Disponându de atâtea filiale, am ajutoarea în fiecare an, în loc de 50, cel puțin 500 elevi și astfel ne-am cresce o inteligență îndestulătoare, care ne-ar reprezenta în toate ramurile sociale, în același număr considerabil, în care ni-se cuvine. Ne adresăm către nobilimea noastră, aducându-i aminte, că la toate națiunile culte, nobilimea stă în fruntea tuturor mișcărilor naționale, ér mai ales în fruntea mișcărilor culturale.“

Activitatea societății „Școala Română“ la început s'a mărginită la sprijinirea elevilor din clasele inferioare românești ale gimnasiunii din Suceava. — A distribuit ajutoare în bani, în cărți și în utensiile de școală între elevii gimnasiunii superioare, acelor

din pedagogiul și școala agronomică din Cernăuți. S'au dat ajutoare mai departe elevilor dela institutul pedagogic și tinerilor studenți dela facultatea filosofică și juridică din Cernăuți și din Viena.

Biblioteca s'a sporit în anul acesta cu 52 vol. 14 broșuri, 85 exemplare, parte cumpărate parte donate. Peste tot biblioteca are 250 de opuri în 2296 exemplare, ca cărți didactice, și 75 opuri în 46 volume, 52 broș., și 96 exemplare, cărți științifice.

Venitul de peste întreg anul administrativ 1889/90 a fost 2347 fl. 54 cr., din anul administrativ 1888/89 i'a ramas societății avere de 2139 fl. 92 cr. Suma totală 4487 fl. 46 cr. Spesele 1964 fl. 25 cr. Restul: 2523 fl. 21 cr.

Fondul menit pentru tipărirea „bibliotecii de petrecere și învățatură pentru tineretul român“ s'a sporit cu 3 fl. 28 cr. astfel acest fond a ajuns la quota de 66 fl. 43 cr.

Fundațiunea lui Constantin Morariu, menită pentru înființarea unei școle de fete în Bucovina, s'a sporit până acum la quota de 675 fl. 26 cr.

Societatea se conduce de un comitet central de 18 membri sub prezidența d-lui *Dimitrie cav. de Costin*. Societatea are 207 membri (membri centrali).

Cele 9 filiale se împart astfel:

1. *Filiala din Cernăuți*. Venit 585 fl. 67 cr. Spesele 452 fl. 39 cr. Restul 133 fl. 28 cr. Comitetul constă din 6 membri, sub prezidența d-lui Br. Nicolau Hormuzachi. Membri filialei Cernăuți sunt în număr de 116.

2. *Filiala din Rădăuți*. Veniturile 136 fl. 74 cr. 2 franci. Spesele 83 fl. 77 cr. Restul 52 fl. 97 cr. 2 franci. Comitetul constă din 3 membri sub prez. d-lui Ilarion Onciul. Numărul membrilor: 38.

3. *Filiala din Câmpu-lungu*. Venit 58 fl. Spese 2 fl. 10 cr. Restul 53 fl. 90 cr. Comitetul are 5 membri sub prez. d-lui Nicolau Prodanciu. Numărul membrilor 37.

4. *Filiala din Vatra Dornei*. Venit 399 fl. 10 cr. Spese 60 fl. 30 cr. Restul 338 fl. 80 cr. Comitetul constă din 6 membri, sub prez. d-lui Constantin Scinteuță. Filiala numără 95 membri.

5. *Filiala din Crasna*. Venit 10 fl. 25 cr. Spese 10 fl. 25 cr. În comitet sunt 5 membri sub prez. d-lui Samuil Piotrovski. Numărul membrilor filialei nu stă în raport.

6. *Filiala din Strojineț* (înființată în 3 Octombrie 1890). Comitetul cons-

tuit din 7 membri sub prezidența d-lui Nicolau Filievici. Numărul membrilor face 45 ér averea filialei 48 fl. 67 cr.

Celelalte 3 filiale ale „Școlii române“, și anume: din *Vama, Cuciurmare* și din *Pârtesci* au fost provocate ași trimit raporturile lor comitetului central, spre a le publica, der întrelăsându a corăspunde acestei dorințe, nu s'a putut raporta despre activitatea lor.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din fundul Salantei, Noembrie 1890.

Onorată Redacțiune! În a. 1888 absolvând cursul preparandial din Gherla, am și fost aplicat ca învățător la școala confesională gr. cat. din comuna *Romuli*, care este situată tocmai în granița Marmăției. Această comună muntoasă este desu cercetată, cu deosebire în timpul de veră, pentru aerul cel curat și pentru apa cea rece, oferind potrivit loc pentru cură aeriană. Locuitorii de aci poartă comerioi însemnați cu totu soiul de manufacturi de brad și molid.

Poporul până la luarea administrației pădurilor din partea erariului s'a susținut numai din păduri, fiindcă pămentul nu produce bucate de ajuns, ba și cele produse le strică fiarele sălbate. Astăzi poporul, cea mai mare parte prin luarea pădurilor din mâna lor, a ajuns la proletariat, avisați fiind ași câștiga pânea de toate zilele prin lucrarea cu palmele la nenumărați jidani, cari iau asupra și toate întreprinderile de pădure și cari, de când s'a deschis pe apa acesta Salanta, comerioii de lemne așa de tare s'au înmulțit, încât și comuna Romuli, din un sat micu constător numai din vre-o 46 familii granițarești, astăzi numără la 950 locuitori, avându o estensiune de 4 klm. Locuitorii sunt: Români, Jidani, Germani, Ruteni, Armeni și Maghiari, adunați de prin toate țările, precum: din Galiția, Boemia, Moravia, de prin Bavaria, (Germania) și Marmăția, încât mai mare chaos ca aici, nu se vede nici într'o comună din jurul acesta.

În 1 Octombrie 1868, când mi-am început cariera mea de învățător în această comună, am găsit școala în stare foarte slabă, și situată nu chiar în mijlocul comunei, constătoare din o casă simplă, rămasă chiar de pe timpul granițării. Școlari aveam vre-o 30—40, der nedisciplinați, așa că începându-mi prelegerile, cu toți pruncii am fost siliti să tractez ca cu începători din toate obiectele; în înțelegere cu d-lu directorul local Paul Chita, am procurat toate cele de lipsă pentru ca învățământul să nu fi împedecată.

Astfelu ni-am continuat în liniște prelegerile, la început firesce mergea cam greu, der cu toate acestea ași fi dobândit succese foarte bune, decât cercetarea neregulată a școlii nu mi-ar fi împedecată în parte învățământul. Acest

neregulată cercetare provine numai din cauză, că trei din patru părți a populației sunt sâraci și nu au ce să-și provadă pruncii în timpul de iernă; mulți locuesc afară din comună pe câmp, ér alții sunt aplicați ca servitori. Pe lângă toate acestea la finea anului, poporul din această comună a fost îndestulit cu progresul, ér senatul școlastic mi-a votat pe fi-care anu o remunerațiune de 20 fl. v. a. ca îmbunătățire a șălarului.

Lipsa unui edificiu școlar corăspunător însu, neliniștea multă pe bunul și zelosul director al școlii, d-lu P. Chitta, care deși e preot tiner, a făcut multe lucruri bune în această comună. D-sa cu ocaziunea esamenului semestral de iernă, prin o vorbire frumoasă a arătat membrilor din senatul școlar, precum și poporului, lipsa unei școle corăspunătoare. În ședința dela 17 Martie 1889 d-sa érași prin o vorbire acomodată propuse, să se edifice o școală nouă. Senatul primi această propunere, ér d-lu preot se și apucă să cumpere materialul de lipsă pentru edificarea școlii, din al șeu, căci școala nu avea bani ei proprii nici un cruceru, de-orece cei ce au fost mai înainte în fruntea acestui popor, s'au interesat numai de cauzele lor, ér cele școlastice-bisericesci le-au dat cu totul uitărei. În altă ședință a și notificat d-lu președinte al senatului, că a cumpărat materialul de lipsă pentru clădirea școlii, și așa s'a alesu o comisiune de 3 inși, ca se fac pașii de lipsă în scopul clădirei școlii noue. Ne aflându-se însu întreprindători, nu s'a putut efectui clădirea până în anul acesta când s'a predat pe calea acordului un Némțu cu numele Valner, care a și executat clădirea după plan și peste tot în un mod demn de totă laudă.

D-lu preot, ca director al școlii a dat totu sprijinul posibil atât în bani, cât și oferindu și trăsura la aducerea materialului de lipsă, numai ca odată să se ducă în îndeplinire această clădire. Astfelu cu ajutorul lui Dumneșu a succésu d-lu Paul Chita de a deschide în 21 Octombrie n. c. noua școală, care corăspunde întru toate timpului de ad și recerșelor pedagogice. Acestă școală poate servi acum de model la ori-care comună, însu din lipsa de bani nu s'a putut executa planul, numai în jumătate rămânându executarea celeialalte jumătăți la alte timpuri mai favorabile, și până când poporul se va imulți așa de tare, încât lipsa va cere ca să se aplice 2 învățători.

Éta așa-deră, ce poate face un preot interesat de binele și prosperarea poporului și națiunii sale. Dea Dumneșu ca acest preot să aibă mulți imitatori!

Gregoriu Romanes, învăț. conf. rom.

Proprietar:
Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil interinal:
Gregoriu Maior.

potrivit cu împrejurările și scopurile pe care tocmai voiesc a-le ajunge. Femeia neresistibilă posedă un spiritu decis. Adesea ceea ce vorbește ea n'are vre-o importanță deosebită, der pentru că o spune ea, câștigă un interes special. Nu se poște soi pentru ce este bărbatul stăpănit de ea și în momentul, când bărbatul ar pute analiza puterea, ce o exercită o astfel de femeie asupra lui, probabil, că aceea s'ar reduce la nimic. Misterul și nenaturalul constituie câte-odată puterea unor lucruri anumite, cărora aparține în prima liniă puterea excepțională, pe care o exercită femeia neresistibilă. Acestă putere se nasce și există în mare parte prin magnetismul animalic, de aceea femeia neresistibilă nu trebuie să fiă nici frumoasă și nici chiar grațioasă. Unele sunt pușe chiar în seria celor urite, mai adesea însu femeia neresistibilă e de un tip propriu și aparține unei categorii speciale. Pentru astfel de femei bărbatul comite acele nebunii singulare, care turbură viața, nimicesc familia și alți cărora răsunet trist străbate une-ori până pe băncile tribunalelor.

În privința părții morale a femeii neresistibile, *conștiința* ocupă la ea un locu foarte neînsemnat. Când ea înocăntă

și ademenesc, își vine a crede, că ea însa și e încântată și ademenită, cel puțin ea posedă arta să te facă să crești acesta pe deplin, și acesta este arma cea mai teribilă în arsenalul ei.

Femei de acestea se adă pe treptele cele mai de jos ale societății, ca și pe culmile cele mai înalte ale aceleia, și trebuie să o spunem, că pentru ele nu există nimic sacru. Li-am dat numirea de „neresistibile“, der totu cu același drept le-am fi putut numi „*turburătoare*“, pentru-că prin un „*nu știu ce*“, care transpiră din personalitatea lor, ca și electricitatea, subjugă spiritul, inima, atențiunea, în fine întreaga ființă a bărbatului, care se apropie de ele. Totdeuna ele prin vătămarea celorlalte femei își edifica viitorul; ele își caută fericirea lor în nefericirea celor stăpăniți de ele.

Femeile neresistibile sunt *flagelul omeniei!*... Câte odată ne facu a crede că sunt trimise între noi de o putere infernală mai înaltă, asemenea demonilor răului, cu menirea să tortureze atât pe bărbați, cari se apropie de ele, cât și pe cei ce fug de ele.

Femei „neresistibile“ se află, precum amă dîș, în totu locul, începându dela femeia, care își ia corfa pentru-ca să sectorocescă prin grămada de gunoi

după rămășițe, până susu la principesa, dela a cărei zimbire, indoitu suverană, depinde pace seu rășboiu, fericire seu nimicire, atât în statele vecine, cât și în acele în care domnesce ea. Neresistibilă este cea copilă, care apare, trece și face să-i urmeze mulțimea singurului numai prin modul particular de a umbla și ași purta capul; este cea servitoare, care face din stăpănul pe amantul ei și nimicesc adencu și incurabil fericirea unei familii, în serviciul careia ea intrase ca să spele vasele și să îngrijescă de copii, ea este femeia care provocă bigamia; ea este care mereu așită vâpalele în pieptul teu fără să lă potollescă. Este femeia înrăutățită, ce știe să afecteze în totdeuna amabilitate, care — fără să aibă vre-unu merit personal deosebit în comparațiune cu alta — știe câștiga totu ce dorește adresându-se către bărbați, cari nu-i pot refusa nimic.

Femeia neresistibilă n'are inimă. La ce i-ar și pute folosi acesta? Și tocmai această lipsă a inimei constituie puterea ei. Ea nu admite, că alții pot să sufere și pășesc înainte tirându pe bărbați în urma ei. Ea nu admite, că există și altfel de femei, și rășboiul pe care îl declară ea fără reflecșiune și precugetare întregului seu secșu, se asemănă

cu lupta unei pasări răpitoare cu alți locuitori ai aerului. Dacă o astfel de femeie neresistibilă din fatalitate se mărită, apoi puteți fi siguri, că acelu nefericit, care și-a legat sörtea de a ei, se va stinge în urma unei înmuiări a crerilor seu prin șecarea mēduvei din șira spinării. Dacă ea are copii, ceea ce se întâmplă uneori, apoi aceia sunt lăsați cu totul în grija persōnelor străine și a servitorilor și în urmă închiși în vre-unu institutu de crescere.

Dacă din nefericire ași întâlnit în calea vōstră o femeie „neresistibilă“, fugiți de ea și rupeți ori ce relațiuni cu densa chiar și decât v'ar costa multă abuegare. Femeia neresistibilă este unu vampir, care suge totu sängele arteriosu al a celor, pe cari i-a prinsu în ghiarele sale, de-orece când îmbrășșează femeia neresistibilă victima sa, o prinde cu ghiarele și când o desmierdă o sfășie.

Feriți-vă deci de femeile neresistibile pentru-că ele sunt ruina familiei și a societății. Celu mai sigur mijlocu de a-le face imposibile și inofesive, este a fugi de ele, a-le desprețui, a-le isola și a le scoate din familiile și societățile, în care li-a succésu a se încuibă.

Cursul pieței Brașov

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Banote românești, Argint, Napoleon-d'ori, Lire turcesc, Imperial, Galbini, Seris. fonc., and Discontul.

Cursul la bursa de Viena

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Renta de aur, Renta de harti, Imprumutul căilor ferate, and Amortisarea datoriei.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes ostă ungare, Amortisarea datoriei căilor ferate, Bonuri rurale, Despăgubirea pentru dijma de vin, and various bank shares.

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritu și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei”, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.”

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe trei luni (3 fl.), Pe șese luni (6 fl.), Pe unu anu (12 fl.).

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe trei luni (10 fr.), Pe șese luni (20 fr.), Pe unu anu (40 fr.).

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe anu (.2 fl.), Pe șese luni (1 fl.), Pe trei luni (50 cr.).

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe anu (8 franci), Pe șese luni (4 franci), Pe trei luni (2 franci).

Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritu și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Iunie 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predcalu, Predcalu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, etc.) and rows for stations and train times.